

GOSPODARCZY GABINET CIENI

Prezydencja BCC w Radzie Przedsiębiorczości

Warszawa, 12 marca 2021 r.

OPINIA

dotyczy: poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z 4 lutego 2021 r.

- **Business Centre Club w całości popiera rozwiązania proponowane w poselskim projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych z 4 lutego 2021 r.**
- **W obecnym stanie prawnym, rada gminy posiada jedynie fakultatywne uprawnienie (a nie obowiązek) do zwolnienia z opłaty przedsiębiorców najbardziej dotkniętych ograniczeniami w życiu społeczno-gospodarczym.**
- **W ocenie BCC, nie do pogodzenia z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa staje się w tej chwili tak istotne różnicowanie sytuacji prawnej przedsiębiorców, w zależności od miejsca prowadzenia przez nich działalności gospodarczej. Podobnie nie do pogodzenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego jest sytuacja, w której przedsiębiorcy, którzy w ogóle nie mogą prowadzić działalności gospodarczej i znajdują się często w dramatycznej sytuacji finansowej, są zobowiązani w tym samym czasie do utrzymywania równowagi budżetowej gmin.**

W aktualnym stanie prawnym, zgodnie z art. 11¹ ust. 1 ustawy z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, gminy pobierają stosowną opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy:

Zgodnie natomiast z art. 31z zca ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, **rada gminy może, w drodze uchwały, zwolnić z ww. opłaty, należnej w 2020 r. lub w 2021 r. lub przedłużyć termin na jej wniesienie.** Zgodnie z ust. 2, w przypadku zwolnienia z opłaty, rada gminy, w uchwale, o której mowa w ust. 1, **może przyznać zwrot określonej części** opłaty pobranej od przedsiębiorców, którzy wnieśli jednorazowo opłatę (za rok 2020 w terminie do 31 stycznia 2020 r., a za rok 2021 w terminie do 31 stycznia 2021 r.). Dodatkowo, zgodnie z ust. 3, termin wniesienia opłaty należnej w 2020 r. **może zostać przedłużony** do 31 grudnia 2020 r. (a należnej w 2021 r. może zostać przedłużony do 31 grudnia 2021 r.).

Jak przy tym wyjaśniono w uzasadnieniu do projektu, **przepis art. 31zzca umożliwia proponowanie przez rady gmin programów pomocowych dla przedsiębiorców najbardziej dotkniętych ograniczeniami w życiu społeczno-gospodarczym, tj. z branży gastronomicznej**, ponieważ to w większości te podmioty korzystają z wymienionego rodzaju zezwolenia. Jednocześnie, jak wskazywano, zmiana jest neutralna z punktu widzenia budżetu państwa.

W obecnym stanie prawnym, rada gminy posiada jedynie fakultatywne uprawnienie (a nie obowiązek) do zwolnienia z opłaty (która stanowi zarazem jedno ze źródeł dochodów gminy) przedsiębiorców najbardziej dotkniętych ograniczeniami w życiu społeczno-gospodarczym.

Jak zarazem wynika z licznych informacji prasowych, wprawdzie rośnie liczba gmin korzystających z możliwości, jakie przewiduje wspomniany art. 31zzca ust. 1 ustawy (stosowne uchwały podjęły m.in. Warszawa, Gdańsk, Gdynia, Sopot, Poznań, Wrocław, Lublin, Szczecin, Łódź, jak również inne gminy), jednakże – po pierwsze – z uwagi na wspomniane uprawnienie, a nie obowiązek, niewątpliwie **nie wszystkie gminy skorzystają z wprowadzonej przez ustawodawcę możliwości**, po drugie co należy wyraźnie zaznaczyć, **formy wsparcia przedsiębiorców przybierają różny kształt, co rodzi wątpliwości w zakresie niezbędnego, równego traktowania przedsiębiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej**. Tymczasem, aktualnie forma pomocy dla przedsiębiorców w praktyce uzależniona jest od miejsca prowadzenia działalności gospodarczej na terenie danej gminy.

Dla przykładu, stosowna uchwała m. st. Warszawy przewiduje zwolnienie z II raty opłaty koncesyjnej, natomiast właściciele lokali gastronomicznych, którzy zapłacili już za cały rok z góry, mają otrzymać zwrot 1/3 opłaty. Z informacji prasowej dotyczącej Krakowa wynika, że miasto planowało wyłącznie odroczenie płatności opłaty (z wypowiedzi wiceprezydenta Krakowa wynikało przy tym, że to najdalszy krok na jaki stać miasto, a zwrot części opłat nie wchodzi w grę). Tymczasem w pobliskich Tarnowie i Wieliczce zdecydowano się na częściowe zwolnienie przedsiębiorców z opłaty. Decyzja o odroczeniu płatności opłaty podjęta została w Poznaniu, gdzie termin płatności pierwszej i drugiej raty opłaty został przedłużony do końca września, tymczasem Rada Miasta Gdańska przyjęła uchwałę o częściowym zwolnieniu i zwrocie części opłaty pobranej od przedsiębiorców.

Powyższe przykłady pokazują, w jak nierówny sposób traktowani są przedsiębiorcy. Opłaty stanowią niewątpliwie w aktualnych, wyjątkowo trudnych czasach istotne obciążenie finansowe dla przedsiębiorców z branży gastronomicznej, które mogą wynosić kilka, kilkanaście albo nawet kilkadziesiąt tysięcy złotych.

W ocenie BCC, nie do pogodzenia z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa staje się w tej chwili tak istotne różnicowanie sytuacji prawnej przedsiębiorców, w zależności od miejsca prowadzenia przez nich działalności gospodarczej. Podobnie nie do pogodzenia z zasadą demokratycznego państwa prawnego jest sytuacja, w której przedsiębiorcy, którzy w ogóle nie mogą prowadzić działalności gospodarczej (na marginesie należy dodać, iż na wątpliwej podstawie prawnej) i znajdują się często w tak dramatycznej sytuacji finansowej, zobowiązani mają być w tym samym czasie do utrzymywania równowagi budżetowej gmin.

Jednocześnie, jakkolwiek zadania gminy w postaci profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych mogą wydawać się istotne w normalnych czasach, to aktualnie w czasach gdy wielu przedsiębiorców znajduje się na granicy upadłości, nie mogą one być ważniejsze, niż sytuacja samych przedsiębiorców – przynoszących gminie dochody z tytułu ponoszonych opłat, jak również osób tworzących miejsca pracy. W tej wyjątkowej sytuacji rozważyć należałoby raczej sam poziom wydatków w gminach na zadania związane z rozwiązywaniem problemów alkoholowych, natomiast opiniowany projekt zawiera jednocześnie rozwiązanie zabezpieczające budżet gmin, które aktualnie należy poprzeć. Zgodnie bowiem z art. 1 pkt 2 projektu, z tytułu zwolnienia z opłaty gminom przysługuje rekompensata ze środków Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Zauważyć przy tym należy, że same dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych nie stanowią na tyle istotnej pozycji w budżecie gmin, aby mogły one nawet bez stosownej rekompensaty aktualnie w istotny sposób wpłynąć na ich funkcjonowanie, podczas gdy kwestia wniesienia lub braku wniesienia opłaty za zezwolenie może stanowić o przetrwaniu lub upadłości danego przedsiębiorcy. Mianowicie, jak wynika z budżetu miasta stołecznego Warszawy na 2021 r., wpływy z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych zaplanowano w 2021 r. na kwotę 57 000 000 zł (Tabela nr 1 do uchwały nr XLII/1280/2020 Rady

m.st. Warszawy z dnia 10 grudnia 2020 roku). Jednocześnie łącznie wszystkie planowane dochody miasta Warszawy na 2021 r. wynoszą 20,566 mld zł. Zgodnie z uchwałą nr XXXI/793/20 Rady Miasta Gdańska z dnia 17 grudnia 2020 r., w sprawie uchwalenia budżetu Miasta Gdańska na 2021 rok, ustala się dochody budżetu Miasta Gdańska w wysokości 3 787 308 467 zł, podczas gdy dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ustala się w kwocie 14 000 000 zł. Podobnie zgodnie z uchwałą nr L/1375/20 Rady Miasta Krakowa z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie budżetu Miasta Krakowa na rok 2021, ustala się dochody budżetu Miasta Krakowa w łącznej kwocie 6 386 743 059 zł, podczas gdy wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych ustala się w kwocie 24 000 000 zł.

Ponadto poprzez należy projektowane rozwiązanie (art. 15qaa ust. 1), zgodnie z którym, „zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (...), których ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii **zachowują ważność do 6 miesięcy po ogłoszeniu jego odwołania.**”

Zezwolenia, których ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii **zachowują ważność przez dodatkowy okres 6 miesięcy od dnia utraty pierwotnego terminu ważności zezwolenia, pod warunkiem wniesienia proporcjonalnej opłaty za wydanie zezwolenia przed upływem pierwotnego terminu ważności zezwolenia.**

Z porównania treści ww. przepisów już na pierwszy rzut oka widać, że dopiero rozwiązanie proponowane przez opiniowany projekt w należyty sposób zabezpiecza interes przedsiębiorców, którzy jak zauważa sam ustawodawca są „przedsiębiorcami najbardziej dotkniętymi ograniczeniami w życiu społeczno-gospodarczym”. Proponowane rozwiązanie wiąże bowiem ważność zezwolenia na sprzedaż alkoholu z kwestią całkowitego ustania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, a zatem odnosi się do rzeczywistej sytuacji przedsiębiorców, którzy powinni ponownie być zobowiązani do wnoszenia opłat dopiero z chwilą pozyskania możliwości normalnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Kontakt z ekspertem:

r. pr. Łukasz Ozga
ekspert BCC ds. rozwiązywania sporów i procesów sądowych
tel. 506 555 470
e-mail: lukasz.ozga@bcc.org.pl

Kontakt dla mediów:

Emil Muciński
rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC
tel. 602 571 395, 22 58 26 113
e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Business Centre Club powstał pod koniec XX w., w 1991 roku. Jest prestiżowym Klubem przedsiębiorców i największą w kraju ustawową organizacją indywidualnych pracodawców. Grupa BCC składa się z Klubu BCC, Związku Pracodawców BCC i Studenckiego Forum BCC. Członkowie BCC zatrudniają ponad 400 tys. pracowników, obroty firm sięgają 20 miliardów złotych a siedziby rozlokowane są w blisko 250 miastach. Na terenie całej Polski działają 22 łóże regionalne. Do BCC należą przedstawiciele wszystkich branż, międzynarodowe korporacje, instytucje finansowe i ubezpieczeniowe, firmy telekomunikacyjne, najwięksi polscy producenci, uczelnie wyższe, koncerny wydawnicze i znane kancelarie prawne. Członkami Klubu są także prawnicy, dziennikarze, naukowcy, wydawcy, lekarze, wojskowi i studenci. BCC koncentruje się na działaniach na rzecz rozwoju gospodarki i pomocy przedsiębiorcom, jest ustawowym członkiem Rady Dialogu Społecznego. Koordynatorem wszystkich działań BCC jest Marek Goliśzewski.
Kontakty prasowe: https://www.bcc.org.pl/streza_eksperta/kontakty-do-ekspertow, więcej: <https://www.bcc.org.pl/oraz>; <https://www.facebook.com/businesscentreclub>